

Handläggare
Eva Grönwall

Datum
2015-08-17

Dnr
2015/81

Direkttelefon
08-737 72 22

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissvar - Begravningsclearing (SOU 2015:26)

Ert dnr: Ku2015/01119/KL

Utredningen är efterfrågad bland Svenska kyrkans huvudmän för begravningsverksamheten. Enligt Svenska kyrkans arbetsgivarorganisationens mening fungerar nuvarande clearingsystem bristfälligt och har aldrig kommit att tillämpas konsekvent bland huvudmännen. Förslaget om att slopa begravningsclearing mellan huvudmännen för begravningsverksamheten tillstyrks.

Beträffande förslaget om modell för beräkning av ersättning mellan huvudmän och de som innehar allmän begravningsplats utan att vara huvudman eller är innehavare av enskild begravningsplats tillstyrks i huvudsak. Arbetsgivarorganisationen vill dock i detta sammanhang framhålla följande synpunkter.

Arbetsgivarorganisationen menar att den typ av kostnader som ska täckas med ersättningen måste specificeras ytterligare. Förutsättningarna för de innehavare av allmän begravningsplats som inte är huvudmän och innehavare av enskild begravningsplats skiljer sig åt. Finansieringen av verksamheten ser olika ut. Begravningsclearingen omfattar både enskilda och allmänna begravningsplatser men täcker endast de tjänster som framgår av 9 kap. 6 § begravningslagen. Kostnader för administration, förvaltning och skötsel av begravningsplatsen täcks inte av clearingen. Arbetsgivarorganisationen uppfattar att det ifrågasatt förslaget även, med vissa avdrag, inkluderar kostnader för exempelvis viss administration, förvaltning och skötsel av begravningsplats som inte omfattas av nuvarande clearingsystem. I sak tillstyrker arbetsgivarorganisationen förslaget med den ökade omfattningen men vill ändå framhålla att en fördjupad analys bör ske i förtydligande syfte. I förslaget utökas det gemensamma åtagandets omfattning och andra regler i begravningslagen kan därmed komma att påverkas exempelvis reglerna om enskilda begravningsplatser.

När det gäller förslaget till beräkningsmetod för ersättning till dem som innehar begravningsplats utan att vara huvudmän vill arbetsgivarorganisationen framhålla följande. Det är förhållandevis få begravningsplatser som innehas av någon som inte är huvudman. Den föreslagna metoden är enkel men lägger ytterligare uppgiftslämning på huvudmän som ofta inte berörs av förslaget i den praktiska verksamheten. Det är därför relevant att ställa frågan om beräkningsgrunden borde fastställas med hänsyn till de ifrågasatt begravningsplatsernas behov och önskemål istället för att använda samtliga församlingars ekonomi och gravplatser som riktmärke för en lämplig ersättning. Arbetsgivarorganisationen förordar därför att en fördjupad analys genomförs även i detta avseende. Skulle en sådan analys ändå komma fram till att beräkningsunderlaget ska tas fram genom uppgiftslämning från Svenska kyrkans huvudmän har arbetsgivarorganisationen inget att erinra mot förslaget till modell för beräkningen av ersättningen. Förslaget måste dock kompletteras i vissa avseenden.

Enligt förslaget ska den samlade kostnaden för begravningsverksamheten på årsbasis minskas med 10 %. Är det enbart kostnader för administration som avses och var kommer exempelvis kostnader för förvaring och transporter in? Då samtliga huvudmän föreslås bidra med underlag för ersättningsbeloppen behövs tydliga direktiv till hur man ska beräkna antalet gravplatser som är eller varit upplåtna med gravrätt. Exempelvis finns det många familjegravar som omvandlats till askgravplatser, varvid antalet gravplatser med gravrätt har ökat.

I en kommande proposition finns anledning att uppdatera en del tal med presenterad statistik för 2014 från Svenska kyrkan. Exempelvis var drygt 35 % av befolkningen inte tillhöriga Svenska kyrkan, folkmängden i Sverige var drygt 9,7 miljoner, antalet avlidna 88 976 och drygt 75 % fick en förrättning inom Svenska kyrkan vid sin begravning.

Avslutningsvis vill arbetsgivarorganisationen framhålla att den nuvarande begravningsclearingen fått en utvidgad tillämpning. Utredningen är koncentrerad på frågeställningen hur innehavare av enskilda begravningsplatser och församlingar som innehar allmänna begravningsplatser utan att vara huvudmän ska kunna ersättas när clearingsystemet försvinner. Enligt utredningen handlar det i nuläge om ”ett mycket litet antal gravsättningar”, ungefär 1 050 per år. Vad som inte är omnämnt i utredningen, inte heller tas upp i direktivet från Socialdepartementet (2014:62), är att nuvarande clearingbelopp oftast används som standard för fakturering till dödsbon/anhöriga eller kommuners socialförvaltningar när det handlar om gravsättning av avlidna som inte var folkbokförda i Sverige vid dödsfallet. Kammarkollegiets taxor tillämpas således även för exempelvis gravsättning av utlandssvenskar, personer av annan nationalitet men med band till Sverige, asylsökande och flyktingar. Utan att ha tillgång till statistik för denna grupp kan antas att antalet inte är försumbart, troligvis betydligt större än det antal som utredningen fokuserar på. Gruppen – gravsatta som inte var folkbokförda – förväntas öka varför en riksläkare är nödvändig. Det vore olyckligt om huvudmännen börjar ta ut olika avgifter från anhöriga och kommuner för begravningstjänster enligt 9 kap. 6 § begravningslagen, särskilt när vi står inför införandet av en enhetlig begravningsavgift. Eftersom samtliga huvudmän föreslås leverera underlag för beräkning av ersättningsnivåer skulle införande av förslaget ersättningsystem mötas med en större respekt om så många huvudmän som möjligt kan dra nytta av det.

Helén Källholm
VD

Eva Grönwall
Kyrkogårdskonsulent